

Eljárásrend az iskolai bántalmazás kezelésére

2026-2027. tanév

Mindszenti Általános Iskola

és Mindszenti Általános Iskola Dózsa-telepi Tagintézménye

Központ:

Cím: 6630 Mindszent, Szabadság tér 2-3.

Tel.: 0662/850-048, Fax: 0662/850-047

e-mail: iskola@mindszentiskola.hu

honlap: www.mindszentiskola.hu

Tagintézmény:

Cím: 6630 Mindszent, Iskola utca 72-76.

e-mail: iskola@dozsa.mindszentiskola.hu

honlap: www.mindszentiskola.hu

OM-azonosító: 029687

TARTALOM:

I. A TERV CÉLJA

II. ALAPELVEK

1. Zéró tolerancia a bántalmazással szemben
2. A sértett gyermek védelme elsődleges
3. Nem kényszerítjük az áldozatot konfrontációra
4. A felelősség nem hárítható át a gyermekekre
5. Titoktartás és adatvédelem

III. MI SZÁMÍT BULLYINGNAK

1. A bántalmazás (bullying) definíciója, fajtái
2. Bántalmazás fajtái
3. A bántalmazás (bullying) szereplői

IV. BULLYING VAGY KONFLITUS

V. MEGELŐZIS PROGRAM

1. Tanév elejei feladatok
2. Év közbeni feladatok

VI. ESETKEZELÉS

VII. ESETKEZLÉS FOLYAMATA

1. Támogató beszélgetés az áldozattal
2. Konfrontatív beszélgetés a bántalmazóval
3. Védelmeszők aktivizálása
4. Közösség bevonása
5. Utánkövetés
6. Dokumentáció készítése

I. A TERV CÉLJA

Az intézmény célja, hogy valamennyi tanuló számára biztonságos, elfogadó és kiszámítható iskolai környezetet biztosítson.

Az iskola a bullyingot nem tekinti egyszerű „gyerekek közötti konfliktusnak”, ha a bántalmazó magatartás:

- ismétlődő vagy tartós,
- szándékos,
- egyenlőtlen erőviszonyok között történik,
- a sértett tanuló számára félelmet, megalázást vagy kiszolgáltatottságot okoz.

A terv célja:

1. a bullying megelőzése;
2. a jelek korai felismerése;
3. a bejelentések biztonságos fogadása;
4. az érintett gyermek azonnali védelme;
5. az eset szakszerű kivizsgálása;
6. a szükséges gyermekvédelmi intézkedések megtétele;
7. a bántalmazó magatartás megszüntetése;
8. az érintett tanulók támogatása;
9. a közösség helyreállítása;
10. az eset újbóli bekövetkezésének megelőzése.

II. ALAPELVEK

1. Zéró tolerancia a bántalmazással szemben

Az intézmény nem fogadja el:

- a testi bántalmazást;
- a fenyegetést;
- a megalázást;

- a rendszeres kigúnyolást;
- a társas kirekesztést;
- a zsarolást;
- a tárgyak elvételét vagy rongálását;
- az online zaklatást;
- a képek/videók engedély nélküli terjesztését;
- a közösségi médiában történő célzott megalázást;

valamint minden olyan magatartást, amely a tanuló biztonságát vagy emberi méltóságát sérti.

2. A sértett gyermek védelme elsődleges

A bejelentést tevő vagy érintett gyermeket nem lehet azért hibáztatni, mert segítséget kér.

3. Nem kényszerítjük az áldozatot konfrontációra

Az iskola nem alkalmaz automatikusan olyan megoldást, amelyben a bántalmazott gyermeket a bántalmazóval szembesíti.

4. A felelősség nem hárítható át a gyermekre

Nem elfogadható válasz például:

- „Ne foglalkozz vele!”
- „Állj ki magadért!”
- „Biztosan csak vicceltek.”
- „Próbáld meg elkerülni őket.”
- A pedagógus feladata a biztonságos helyzet megteremtése.

5. Titoktartás és adatvédelem

Az eset adatait csak az arra jogosult személyek ismerhetik meg.

III. MI SZÁMÍT *BULLYING*NAK?

1. A bántalmazás (bullying) definíciója, fajtái

Bántalmazásról (kortársbántalmazás, bullying): akkor beszélünk, ha „a diákat zaklatás vagy elnyomás éri, ha ismétlődően és hosszú időn keresztül negatív cselekedetnek teszi ki egy vagy több más diák”. A bullying az agresszió speciális formája.

Akkor beszélhetünk bántalmazásról (bullying), ha az alábbi 3 feltétel teljesül:

- az agresszív viselkedés vagy sérelem okozása **szándékos**;
- ha **ismétlődően** és **hosszú időn keresztül** követik el;
- olyan interperszonális kapcsolatokban zajlik, ahol **hiányzik a hatalmi egyensúly** (*egyenlőtlen erőviszonyok alakulnak ki*)

2. Bántalmazás fajtái:

1. *Fizikai*

- a másik megütése, megrúgása, lökdösése, hajának meghúzása a *sérelemokozás szándékával*
- a másik személyes holmijának eltulajdonítása, elrejtése vagy megrongálása

2. *Verbális (szóbeli)*

- a másik kigúnyolása, gúnyneveken szólítása
- csúfolás,
- szidalmazás
- fenyegetés, megfélemlítés

3. *Szociális (v. kapcsolati)*

- Pletykák vagy hazugságok terjesztése egy személyről
- Nyilvános megalázás, megszégyenítés, ilyen helyzetbe hozása
- Kirekesztés a csoportból, közösségből, figyelmen kívül hagyás

4. **Cyberbullying** (online térben vagy mobiltelefonon, tableten megvalósuló)

- erőszakos üzenetek küldése valakiről egy csoportnak
- rosszindulatú dolgok posztolása valakiről
- szándékos kirekesztés egy csoportból
- fenyegető vagy megfélemlítő üzenetek küldése online vagy telefonon keresztül
- (online zaklatás)
- valaki más nevében posztolni olyan dolgokat, melyek rossz színben tüntetik fel
- („személyiséglopás”)
- személyes, kényes infók kipoztolása valakiről
- „happy slapping” (azért pofozkodik, hogy felvehesse, és online posztolhassa)

3. A bántalmazás (bullying) szereplői:

1. *Bántalmazó*

2. *Bántalmazott/Áldozat*

3. *Szemlélők*

IV. BULLYING VAGY KONFLIKTUS?

A pedagógus első feladat, hogy megállapítsa, hogy egyszeri konfliktusról vagy bántalmazási mintázatról lehet szó.

Szemponatok	Konfliktus	Bullying/ Bántalmazás
Erőviszonyok	általában kiegyenlített	gyakran egyenlőtlen
Ismétlődés	lehet egyszeri	jellemzően ismétlődő
Szándék	vita, érdekellentét	célzott bántalmazás
Félelem	nem jellemző	gyakori
Kiszolgáltatottság	kevésbé jellemző	jellemző
Megoldás	Megbeszélés	Mediáció, védelem és célzott beavatkozás

Fontos: egy egyszeri súlyos bántalmazás attól még nem válik jelentéktelenné, hogy nem minősül klasszikus bullyingnak.

V. MEGELŐZÉSI PROGRAM

1. Tanév eleji feladatok:

- Házirendben egyértelműen megjelenik a bántalmazás tilalma.
- A tanulók megismerik az iskolai bullyinggal kapcsolatos szabályait.
- A pedagógusok megismerik az esetkezelés protokolljait.
- A szülők tájékoztatást kapnak az iskolai eljárásrendjéről.
- Minden osztályban megtörténik a közösségi szabályok kialakítása.
- Meghatározásra kerülnek a segítségkérés lehetséges útjai.

Az iskolapszichológus bevonásával minden belépő *elsőosztályban* egy 4 alkalmas érzelemszabályozási osztályfoglalkozás kerül megtartásra az osztályfőnök bevonásával.

Felsőbb évfolyamokban, ahol a pedagógus úgy ítéli meg, hogy a bántalmazás méterke olyan jellegű, hogy segítségre van szüksége, kérheti az iskolapszichológus segítségét, aki egy 4 alkalmas bullying foglalkozást tart az adott osztályban, az osztályfőnök bevonásával.

Minden osztályban ajánlott beszélgetni az együttműködésről, empátiáról, konfliktuskezelésről, online biztonságról, segítségkérés és nyújtás lehetőségeiről.

2. Év közbeni feladatok

- Szeptember: Mi számít bántalmazásnak?
- Október: Hogyan kérjek segítséget?
- November: Kirekesztés és közösségi nyomás.
- December: Online kommunikáció és felelősség.
- Január: Empátia és mások érzéseinek felismerése.
- Február: Konfliktuskezelés.
- Március: Bystander – mit tehetek, ha látom?
- Április: Online zaklatás.
- Május: Biztonságos osztályközösség.
- Június: Éves közösségi értékelés.

VI. ESETKEZELÉS

Az eljárásrend alkalmazásához a bántalmazás megelőzésére és kezelésére jelzőrendszert alakítottunk ki, esetkezelést lebonyolító team működik iskolánkban (békítő team). A team tagjai közül ketten vezetik az éppen aktuális esetkezelést. Ez a team főleg pedagógusokból áll, nem tagja az igazgató, de az iskolapszichológus, szociális munkás tagja lehet.

Szabályok az esetkezelés kapcsán:

- a bántalmazó osztályfőnöke nem vezetheti az esetet, ahogy az iskolapszichológus sem, ha hozzá járó gyerekről van szó vagy potenciálisan hozzá kerülhet;
- minden esetben mérlegelni kell, hogy a teamből ki legyen az a 2 fő, aki levezeti az esetkezelést.
- Az iskolai szankciókat az igazgató képviseli (az iskolai szabályok mentén) - súlyos esetben ez akár az esetkezeléssel párhuzamosan is futhat, enyhébb esetben ez el is marad.

VII. ESETKEZELÉS FOLYAMATA

1. Támogató beszélgetés az áldozattal:

A beszélgetést vezető pedagógusok kifejezik, hogy az áldozat mellett állnak, elutasítják a bántalmazást, biztosítják az áldozatot arról, hogy senki nem érdemli meg, hogy megalázzák vagy bántsák. Megbeszélik az áldozattal, hogy mit fog tenni az iskola a védelmében. A beszélgetést 1-2 fő vezeti. Az osztályfőnök jó, ha jelen van, de nem aktív résztvevője a beszélgetésnek.

I. rész: A történetek feltérképezése (be lehet vonni szemlélőket is, velük külön kell leülni)

Mi történt? Kik a bántalmazók?

Hogyan bántották őt? Milyen hatással volt rá?

Mikor kezdődött, mikor volt az utolsó eset?

II. rész: Az áldozat megtámogatása az áldozatsegítés alapelveinek alkalmazásával.

Az áldozat biztonságát elsődlegesnek tekintjük: a felnőttek egyértelműen állást foglalnak a bántalmazással szemben és az áldozat mellett. Az esetkezelés során tilos a bántalmazást megkérdőjelezni, az áldozatot hibáztatni, a bántalmazót mentesíteni (ezek másodlagos traumatizációval járnak, súlyosbítják az áldozat állapotát, helyzetét).

Kérdezzük meg az áldozatot: kik lehetnek potenciális védelmezői, kik azok, akik esetleg támogatják őt vagy legalábbis nem bántják?

Az iskola biztosítja az áldozat védelmét, akár a pedagógus kollégák bevonásával is.

A bántalmazás áldozatai tehetetlennek, gyengének érzik magukat, emiatt fontos a kontroll visszaállítása, az áldozatokat bevonjuk az esetkezelés minden lépésébe: a terveket előzetesen megbeszéljük velük és a döntési pontoknál megkérdezzük őket.

Az áldozatokat 3 területen erősítjük:

- kapcsolati téren: baráti kapcsolatok kialakításának segítségével (osztályfőnök segítségével, proszociális tanulók bevonásával vagy kortárs segítőkre támaszkodva);
- pszichológiai téren: attól függően, hogy milyen állapotban van az áldozat. Pszichológus, pszichiáter bevonására szükség lehet. Szociális készségeinek, aszertivitásának, megküzdési készségeinek a fejlesztése cél lehet;
- testi téren: önvédelmi oktatás, erősítés, sport ajánlásának, támogatásának területén.

2. Konfrontatív beszélgetés a bántalmazóval:

A beszélgetés során 2 pedagógus beszélget 1 tanulóval annak érdekében, hogy a bántalmazó ne kerekedjen hatalmi fölénybe. Az osztályfőnök ezen a beszélgetésen is jelen van, de nem aktív résztvevő. Ez egy rövid és viselkedés specifikus a megbeszélés, nincsenek feltáró kérdések.

Kezdő kérdés: *Tudod-e, miért vagy itt?* - kérdezik a szemébe nézve.

Szembesíteni: amit tett, az bántalmazás – tényként közölve, tényekkel alátámasztva.

Kifejezzük, hogy az iskolában nem megengedett a bántalmazás, fejezze be a bántalmazást!

Következő kérdés: *Mit fogsz tenni azért, hogy X.Y. (ne hívjuk áldozatnak!) jobban érezze magát? Mit tudsz felajánlani, megígérni?* - jóvátételi szemlélet erősítése – szerződéskötés írásban.

Ennek a beszélgetésnek a célja a bántalmazás leállítása. Nem keverünk bele mást (pl. szankcionálást vagy a bántalmazó lelki megsegítését), azokat ettől függetlenül intézzük. Ha speciális segítségre lenne szüksége a bántalmazónak, akkor ezt jelezzük az adott szakembernek, illetve a szülőknek.

Szülők tájékoztatása a megállapodásról.

3. Védelmezők aktivizálása:

Az osztályfőnök feladata: 2-3 proszociális, lehetőleg magas érzelmi intelligenciájú és népszerű diák (természetes vezetők) felkérése, hogy az elkövetkező időszakban figyeljenek oda az áldozatra és segítsék őt, hogy jobban érezze magát. Támaszkodunk az áldozat által megnevezett személyekre (ha szükséges, kiegészítjük népszerűbb védelmezőkkel). Ha az áldozat biztonsága megkívánja, mozgósítjuk a pedagógus kollégákat is.

4. Közösség bevonása:

A közösséget, az osztályt tájékoztatjuk a történekről, az áldozattal egyeztetve, hogy mi hangozhat el és mi nem. Alapvetően a közösség meglevő tudására építünk (hiszen ritka az olyan bullying, ahol a közösség, azaz a szemlélők nem tudnak semmit).

Ezzel teremtyük meg a biztonságot a közösségben: a tagok megtapasztalják, hogy a bántalmazásnak tényleg van következménye, érdemes jelezni. Azzal tudjuk növelni a szemlélők beavatkozási hajlandóságát, hogy látják, az iskola támogatja az áldozatot, elutasítja a bántalmazást, de a bántalmazó személyét nem.

5. Utánkövetés:

1-2 hét múlva, a változás figyelemmel kísérése után újra leülünk az áldozattal és a bántalmazóval beszélni. Először az áldozattal beszélünk arról, hogy abbamaradt-e a bántalmazás? Ha az áldozat a bántalmazás leállításáról számol be, akkor a kapcsolatuk rendezésére felajánlható a resztoratív (helyreállító) eljárás lehetősége. Az áldozatot kérdezzük először, és az ő állapotától, beleegyezésétől függően kérdezhetjük meg a bántalmazót. Ez mindenképpen önkéntes. Ha viszont ez nem történt meg, akkor a bántalmazónak ezt jelezzük vissza és megkérdezzük, milyen stratégiát fog most alkalmazni, hogy sikerebb legyen a dolog. A következő utánkövetésre, ha addigra sem változik semmi szankciókat jelölünk ki. Fokozatosan súlyosbodó szankciólépcsőt alkalmazunk, amit az iskola házirendje tartalmaz, azaz nyilvános mindenki számára. Előnyben részesítjük a szankciólépcsőben a közösségért végzett munkát, mivel ezek erősítik a jóvátételt. Súlyos esetekben fegyelmi tárgyalás, rendőrség bevonása stb. szükséges.

6. Dokumentáció készítése:

Az esetkezelés folyamatát írásban rögzítjük, melynek iskolai formanyomtatványa van. (lásd: mellékletek) Ennek részei: Jelzés (1. sz. melléklet); Beszélgetés a bántalmazást elszenvedő személlyel (2. sz. melléklet); Beszélgetés a bántalmazást elkövető személlyel (3. sz. melléklet); Utánkövetés tapasztalatai (4. sz. melléklet); A második beszélgetés, További lépések (5. sz. melléklet); További tapasztalatok az utánkövetésnél (6. sz. melléklet).

Mellékletek:

- 1. sz. melléklet: Jelzés
- 2. sz. melléklet: Beszélgetés a bántalmazást elszenvedő személlyel
- 3. sz. melléklet: Beszélgetés a bántalmazást elkövető személlyel
- 4. sz. melléklet: Utánkövetés tapasztalatai
- 5. sz. melléklet: A második beszélgetés
- 6. sz. melléklet: További tapasztalatok az utánkövetésnél

1. sz. melléklet

Jelzés

A jelző személy neve:

--

A jelzést rögzítő személy neve:

--

A jelzett eset:

--

A jelzésben érintett felek:

--

Megjegyzés, további információk:

--

2. sz. melléklet

Beszélgetés a bántalmazást elszenvedő személlyel

A gyermek neve:

Osztálya:

A beszélgetés dátuma:

A beszélgetést levezető neve:

Mi történt? Kik az érintettek?

A segítőként megnevezett személyek:

A támogatására tett lépések (kell bevonni a pszichológust, szociális munkást stb.):

3. sz. melléklet

Beszélgetés a bántalmazást elkövető személlyel

A gyermek neve:

--

Osztálya:

--

A beszélgetés dátuma:

--

A beszélgetést levezető neve:

--

A beszélgetés összefoglalója:

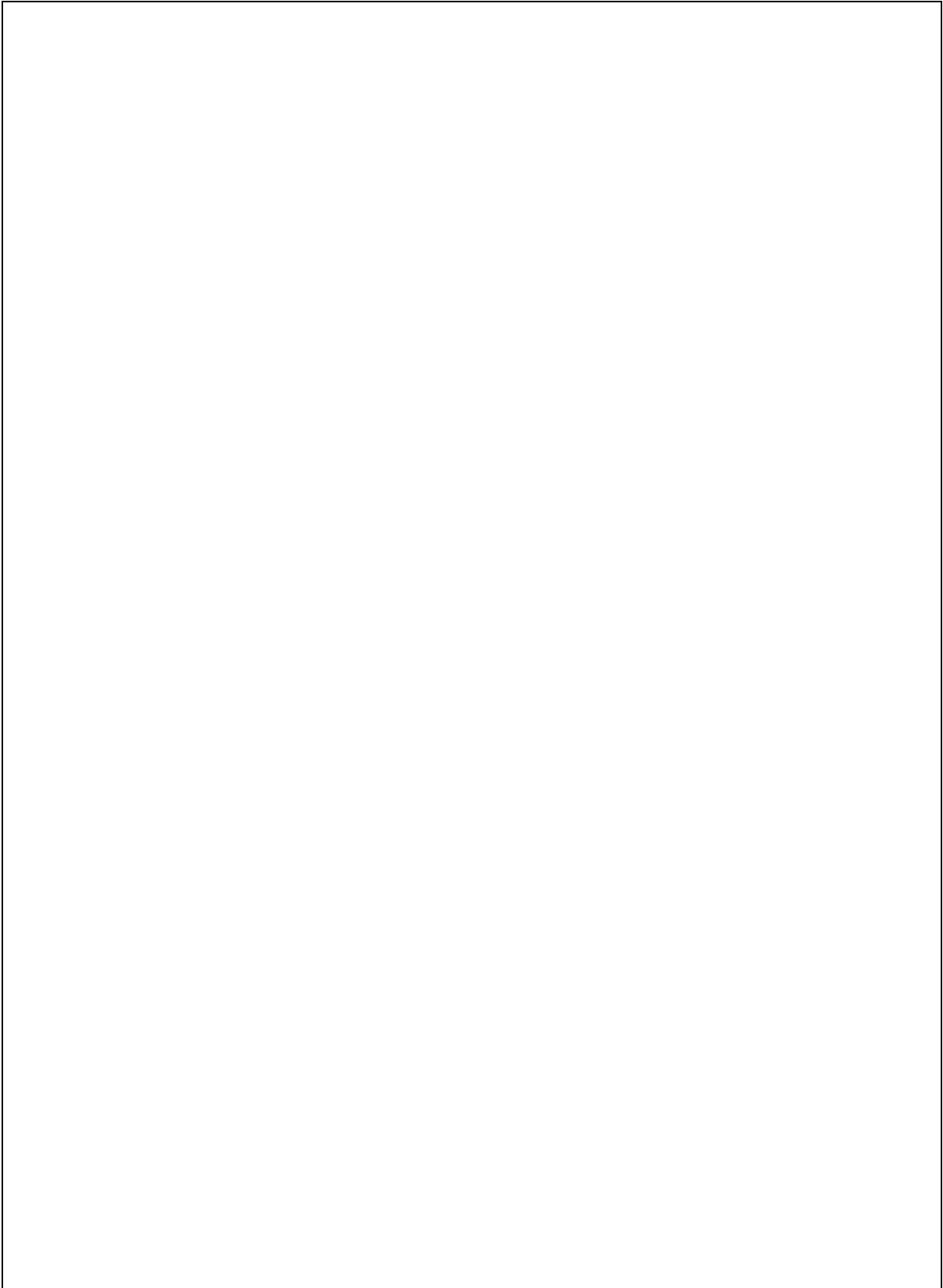
--

A gyermek vállalása:

--

4. sz. melléklet

Utánkövetés tapasztalatai

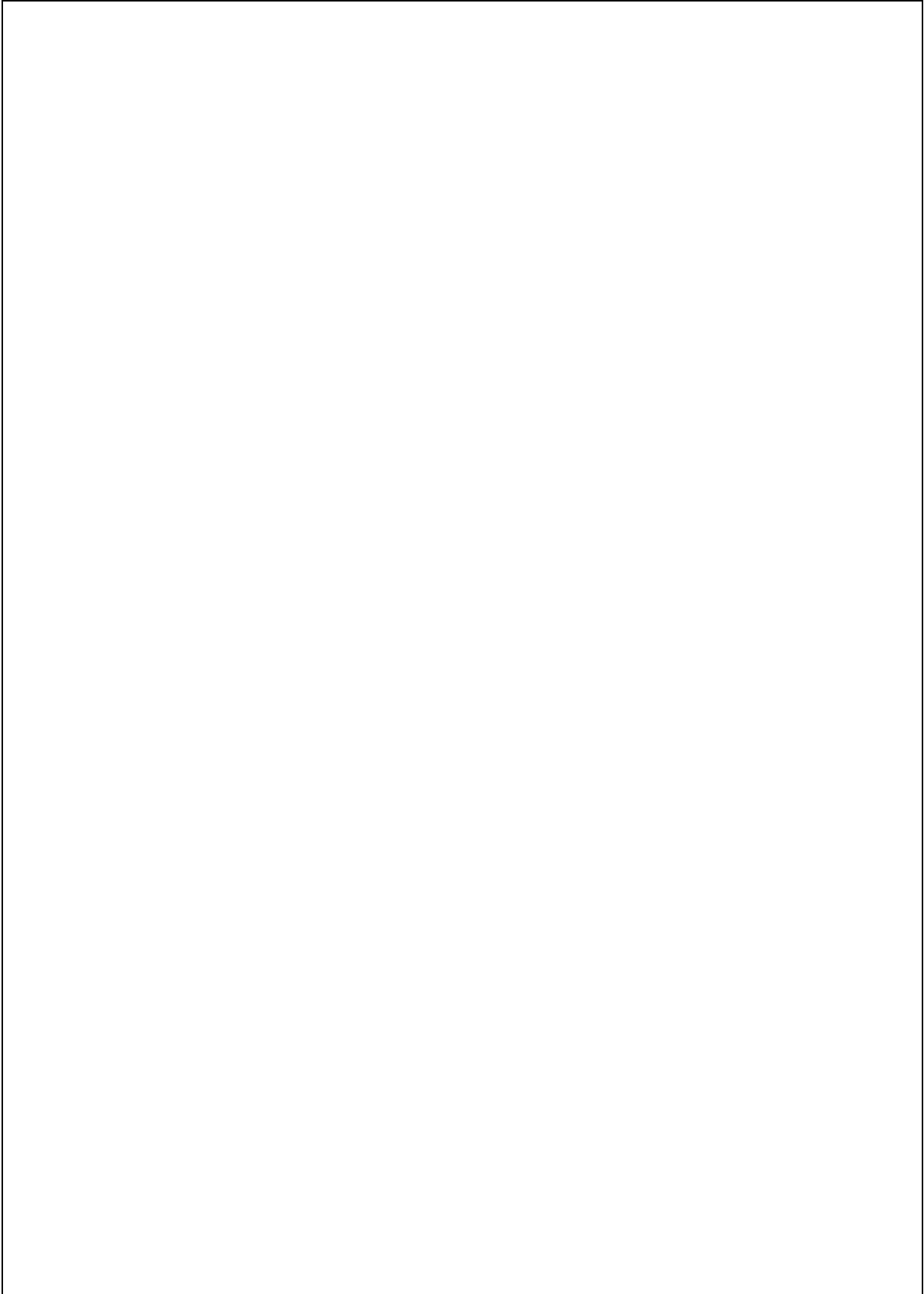
A második beszélgetés

A bántalmazást elszenvedő személy:

A bántalmazást elkövető személy:

További lépések:

További tapasztalatok az utánkövetésnél

A large empty rectangular box with a thin black border, occupying the central portion of the page. It is likely a placeholder for a diagram or content related to the section header above it.